

se ne bom spuščal v vzroke, čeprav jih slutim. Sodelovanje komisije za pota s komisijo za založbo pri PZS bo moralo postati tesnejše, vzdrževanje markacij rednejše.

Nekateri se zavzemajo za »ukinitve« zlasti zahtevnejših poti, kar bi bila najbolj preprosta rešitev. Izbrisali naj bi jih tako na zemljevidih in – kar je mnogo težje in ni poceni – tudi na terenu. Če zanemarimo dejstvo, da markirane poti sodijo v širšo kulturno dediščino, moramo priznati, da so se jih ljudje navadili in jih bodo iskali. Za varnost smo storili premalo. O vzrokih ne bom sodil. Morda je rešitev v dodatnih znakih: slabo markirana pot, slabo zavarovana pot... S tem bi uporabnike opozorili na nevarnosti in težave, ki jih lahko na pohodu doletijo.

Zapisati velja tudi, da v marsikateri tuji karti piše (podobno kot na naših), da založnik ne odgovarja za stanje poti. Poleg tega moramo vedeti, da rdeča črta pomeni **le markirano pot, ne pa tudi dobro pot!** Vsaka zima naredi na poteh veliko škode, prav tako tudi deževje s plazovi. V eni sezoni sta lahko markacija in varovanje poti povsem uničena. In kako naj za to odgovarja kartograf?

Sicer pa je videz karte stvar osebne gledanja in okusa, zlasti ko gre za rdečo barvo. Osebnost menim, da rdeče črte na nekaterih kartah res *nekoliko motijo, ker so predebele*. Vtis bi bil boljši, če bi bile te črte rastrirane. Karta bi bila prijetnejša in ničesar ne bi izgubili. Da pa so rdeče črte okoli Ljubnega na karti Kamniških in Savinjskih Alp »prekrile večino osnovnih kartografskih znakov«, je pa le pretirana trditve. Niti enega znaka nisem našel prekritega, če izvzamem ceste, kjer pa so črte prekinjene in jih je tudi moč prepoznati.

Čudim se, da avtor zgolj na osnovi negotovanja nad rdečimi črtami zaključuje, da karte dajejo premalo kakovostnih podatkov za orientacijo na terenu, da je vrisanih premalo naravnih posebnosti in zanimivosti. Kolikor poznam razpoložljive podatke, so vrisane vse naravne znamenitosti, znane steze, izviri, objekti, skalovja, ki so osnova za orientacijo. Nekaj (kot sem že zapisal) ovirajo togi predpisi: prepovedano je prikazovanje gozdnih posek, gozdnih poti, podatkov o prehodnosti ozemlja in podobno. Od avtorja bi pričakoval, da navede vsaj nekaj primerov, ki bi jih proučili in na tej podlagi karte izboljšali. Pavšalna kritika pa ne vodi k uspehu. Soglašam z mnenjem o komisiji za pota, ki pa ima prav tako (verjetno) veliko težav, saj je entuziastov vse manj, prav tako pa ni sredstev za profesionalne markaciste.

Letni načrt komisije za pota pri PZS za leto 1991 je za moje poglede in moja poznavanja nesprejemljiv. Predvidevam, da bi jedro te komisije moralo biti vzdrževanje in urejanje poti, v programu pa je najprej navedena kategorizacija z napotki za geodete (?), nato kataster poti z označevanjem poti na zemljevidih in v vodnikih (?), vodniki in zemljevidi z evidentiranjem vseh poti, tudi nemarkiranih, pa seminarji za inštruktorje z vrisovanjem poti v zemljevide in preverjanje vrisanih poti... O neposrednem sodelovanju z založbo in kartografi pa ničesar!

Ob tem razmišljanju ne morem mimo prispevka **Otmarja Kranjca** v Lipovem listu (10/90, str. 283), v katerem ugotavlja kartografsko neresnost in stihijo v slovenski kartografiji, za kar »nimamo nacionalnega plana«. Po eni strani ugotavlja pomanjkanje podatkov na kartah, v isti sapi pa zasičenost s podatki in ugotavlja, da specialke (verjetno gre za karte merila 1:25 000) »presenečajo z enostavno kartografsko izvedbo«. Opozarja tudi na »nedosledno in neštudijsko vrisovanje krajevnih imen in različnost nadmorskih višin«. Zaradi sedanjega monopola kartografskih hiš se zavzema za ustanovitev nacionalnega biroja, ki bi se načrtno pečal s turistično kartografijo po nacionalnem planu...

Človek lahko samo vzkligne: o, sveta preproščina! Ja, morda pa bomo v tej nastajajoči demokratični družbi pacienti odločali, s čim nas bodo kirurgi operirali...

Na večino drugih vprašanj je lepo odgovoril v svojem prispevku (PV 12/90) **Jože Rotar**. Škoda le, ker ga veliko število planincev ne bo prebralo.

Brez dvoma tudi kartografi delajo napake. Za dokaj eksaktno vedo geodezijo velja, da je izdelek dober, če se ugotovi manj kot 1 odstotek napak. Koliko to znese na karti z nekaj tisoč podatki, ni težko ugotoviti. In koliko napak vsebuje karta po krivdi kartografov tudi. Potrebno pa bo nekatere stvari standardizirati (merila, vsebino, znake, višine, zemljepisna imena...) ter tako karte čim bolj poenotiti in uporabnikom olajšati branje. Zavzemam se tudi za to, da bi vsaka karta imela izpolnjeno hrbtno stran z opisi, pojasnili in podobnim. Tudi sam pa se bojim, da za to ne bo potrebnih financ.

Javne karte se največ uporabljajo v turizmu, planinstvu in šolstvu. Težav v zvezi z njimi ni malo. Razen kartografov pa je malo prizadevanj, da bi slovensko kartografijo vsestransko izpopolnili. Skrajni čas je za resen posvet in še bolj resen dogovor o prihodnjem razvoju. Vsaj med kartografi, planinci in turističnimi delavci.

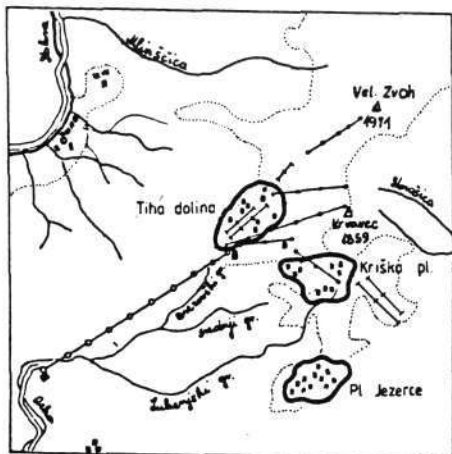
Peter Svetlik

Žičnice, turizem, Zeleni in zdravje naroda

Mislím, da je treba upoštevati nekaj dejstev, potem pa razpravljati, a ne v sprenevedavem stilu.

Krvavec leži na območju, ki napaja zajetje skupinskega vodovoda gorenjske ravnine. Vodovod seže tja do Mengša in predmestij Kamnika. S to vodo se oskrbuje okoli 7000 ljudi.

Vodozbirno območje je zgrajeno iz razpokanih in deloma zakraselih kamnin. Po izkušnjah vsako onesnaženje pride v teh razmerah do izvira v nekaj desetih dneh. Ko je bila na Krvavcu le skromna planinska kočica, ko je bil na Jezercih in na Križki planini le pašnik z nekaj stanov, je bilo še vse v redu; sedaj pa je tam na gori hotel s stranišči na vodno izplakovanje in greznicami, tam so teptalci in skladišča nafte in olj, delavnice, tam je naselje počitniških hišic na Križki in na Jezercih, tja gor vodi cesta, parkirajo avtomobili – in vse to se nekam

KRYAVEC
POČITNIŠKA BIVALIŠČA NA PLANINI

odceja in odplakuje; le kam drugam kot v podzemlje in po najbližji poti do izvira! Smučišča je treba poravnati. Lepo je videti, ko je vse zasneženo, poleti pa je tu grdo gradbišče z odpadki, brez trave, kamnina je gola, deževja preostalo zemljo spirajo, spirajo nesnago, povečuje se erozija, nastaja goli kras – iz prej idiličnih planin in travnatih pobočij z nekaj skalami, ki so bile smučarjem napoti. Vsega tega tudi Zeleni ne bodo mogli urediti, zatraviti in sedaj že »izvršenega dejstva« popraviti. Vsekakor je ta rana tu; v tej višini se ne bo zarasla, kot se bo okolica vhoda v karavanški predor.

In še nekega dejstva se je treba zavedati. Izvira, vodovoda ne moremo prestavljati po mili volji, kot bi se kdo spomnil. Odločiti se je treba, ali zabava za nekaj zanesenjakov ali čista voda za tisoče ljudi. Ali pa naj smučarji vlagajo v raziskave in v gradnjo novega vodovoda! Dokler se nekdo ne bo spet kaj spomnil – pa prestavimo tudi tega drugega, pa tretjega itd. Dokler bo pač na voljo še kaj čiste vode.

In zakaj naj bi Zeleni sodelovali sedaj pri gašenju in popravljanju grehov, ne pa že pri načrtovanju? Da do grehov ne bi prišlo? Konec koncev imajo šole v naravi dovolj drugih možnosti, ki so manj škodljive. Potrebna je razsodnost ob pravem času!

Naj ob tem povem, da so bila strokovna stališča do Kravca že od vsega začetka odklonilna, vendar so nekateri veljaki z močjo nebrzdano širjenje vseeno dosegli. Sedaj pa naj gredo Zeleni v prvo vrsto in se bore: »s prijateljsko pomočjo in ekološkim dinarjem naj bi sanirali, kar ni v redu«, »s strokovno pomočjo naj bi poskrbeli« – itd. Kaj ni to kar cinično sprenevanje?

Seveda imamo predpise in inšpekcijske službe, imamo pa tudi človeški faktor in realnost!

Naj za ilustracijo omenim še Veliko planino. V njenem obrobju je ob Bistrici, ob Črni, Volovljevu in ob Lučnici vrsta izdatnih izvirov, od katerih je vsaj polovica zajetih in s pitno vodo oskrbuje

nekaj manjših vodovodov. Na planini pa je na desetine počitniških hišic, so planinski domovi, je hotel in vse, kar sodi k smučanju. In vse to se nekam odceja. To območje smo pričeli raziskovati in že dobili prve rezultate. Po desetih dneh se je obarvana voda z območja Zelenege roba – Tihodoline pojavila v izviru Lučnice in v zajetju Šunc za Krivčevo.

Tudi raziskave kakovosti voda so tako povezovalno nakazale.

In kaj naj bi sedaj storili Zeleni, ko so vode že onesnažene? Napeljali vodo od drugod ali šli čistiti podzemlje, ker nekdo drug že prej ni mislil na posledice?

Stari Latinci so že zdavnaj vedeli: Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

Dušan Novak

Prleki ali Prekmurci?

Spoštovani g. urednik!

V 2. številki Planinskega vestnika ste na strani 89 objavili tekst s kartice, ki sem jo prejel od 22-letnega planinca iz moje vasi, ko je dokončal Slovensko planinsko pot.

Zapis je povzročil med mojimi planinskimi kolegi ogorčenje, med nekaterimi pa tudi posmeh. Žalosten je bil tudi Mirko.

Za kaj gre?

Hoté ali nehoté ste me uvrstili med Prekmurce. Prav tako tudi Mirka! Povedati Vam moram, da smo od Mure oddaljeni 30 kilometrov in spadamo v središče Prlekije, to je v Slovenske gorice!

Toliko v pojasnilo.

Prav tako se mi je Mirko potožil, da je ob končani transverzali poslal na PV sestavek o teh vtisih. Ne vem, zakaj mu tega niste objavili. Tako malo je prispevkov v PV iz teh krajev, saj je po mnenju mnogih planincev postal PV bolj profesionalen in bo kmalu postal Alpinistični vestnik!

Ker reklamacije upoštevate dva meseca po izidu številke, Vas prosim, če Vam je mogoče, da v naslednji številki objavite popravek in nas preimenujete iz Prekmurcev v slovenjegoriške ali prleške planince!

Prisrčen planinski pozdrav in hvala za objavo!

Ciril Meško

Spoštovani gospod Meško,

tako Vam kot **Mirku Perku** se opravičujem, ker sem vaju prekrstil iz slovenjegoriških ali prleških v prekmurska planinca. Vašo gospo mamo **Erno Meško**, ki jo visoko cenim, imam za Prekmurko (tako sem si pač nekoč vbil v glavo in niti ne vem, zakaj, pa je tako ostalo), in tako sem tudi vaju z Mirkom vtaknil v isti svoj miselni predalček.

Nikakor ne razumem, zakaj bi zapis o Mirku povzročil med Vašimi planinskimi kolegi ogorčenje in med nekaterimi posmeh; nobenega vzroka ne vidim ne za eno, ne za drugo – razen če nimate Prleki o Prekmurcih kakšnega hudo negativnega mnenja, kar pa mislim, da ne drž.

Kar zadeva Mirkovo tožbo, da je Planinskemu vestniku po končani transverzali poslal sestavek o svojih vtisih s poti, moram povedati, da ga nisem dobil. Pa bi bil nemara zainteresiran